



Positieve resultaten na half jaar voercentrum

Compleet afgeleverd mengvoerrantsoen prijstechnisch **interessant**

Rundveehouderij | Tekst: Durkje Hietkamp

Emotioneel is het voor boeren een enorme stap om de regie uit handen te geven. Maar na een half jaar wijzen de eerste resultaten van het Friese voercentrum er wel op dat het uitbesteden van het voeren voordeliger is dan zelf inkuilen. Bovendien constateren de deelnemers opvallende productieverbeteringen.

Op de bedrijfslocatie van Hoogland in Leeuwarden liggen vier reusachtige sleuf-silo's met daarin een eerste, derde, vierde snee gras en mais opgeslagen. De kuilbulten zijn 13 meter breed, 3,5 meter hoog en hebben een lengte van maar liefst 60 meter. Het is het ruwvoer van het afgelopen groeiseizoen van zes veehouders en bestemd voor in totaal circa 700 koeien. De veehouders doen mee aan het concept voercentrum waarin de ruwvoerders van verschillende bedrijven op een centrale plaats worden ingekuuld en opgeslagen. "De boeren verkopen hun ruwvoer, maar kopen het vervolgens terug in een op maat gemaakt rantsoen dat voor het voerhek wordt afgeleverd", zegt Klaas Struiksma. Hij is

naast Sybren Mulder en Camiel Hoogland één van de drie compagnons van het concept voercentrum.

Laagsgewijs

Op 15 mei 2010 is de eerste snee gras bij het voercentrum afgeleverd. "We hebben 180 hectare in anderhalve dag ingekuuld", vertelt Struiksma. "Alle kuilen zijn laagsgewijs ingekuuld en over de hele lengte van 60 meter verspreid."

Op 10 augustus hebben de veehouders voor het eerst een compleet rantsoen terug ontvangen. "Met een zelfrijdende menger wordt het voer gemengd. Naast gras en mais, worden er diverse krachtvoerproducten en mineralen, die door het voercentrum wor-

Voeding
Plant & dier

den aangekocht, aan toegevoegd", legt Struiksma uit. "Een nutritionist berekent aan de hand van de productieoverzichten van de bedrijven het optimale rantsoen. Naargelang de marktprijs van de verschillende producten, kan de grondstoffenkeuze variëren." Met een shovel wordt het mengsel overgeladen in de voerdoseerwagens en elke dag vers voor het voerhek bij een van de deelnemende veehouders in Friesland gedoseerd.

Bemonstering

Alle partijen ruwvoer die door het voercentrum worden ingekocht, zijn afzonderlijk gewogen en bemonsterd om de hoeveelheid droge stof en voederwaarde te bepalen. Zo worden de veehouders afgerekend op zowel kwantiteit als kwaliteit. De deelnemers krijgen een marktconforme prijs voor hun ruwvoer. "Voor gras hebben we afgelopen seizoen gemiddeld 8 cent per kg ds uitgekeerd. De prijs voor mais lag op 10 cent per kg ds, zo'n 33 euro per ton", vertelt Struiksma. De percelen zijn vooraf door het voercentrum bezocht en beoordeeld. Een teeltbegeleider helpt bij het bepalen van het maaitijdstip, geeft bemestingsadvies en eventueel spuitadvies. In overleg wordt op een bepaald tijdstip door de deelnemende boeren gemaaid en gezamenlijk ingekuuld op een centrale opslag, in dit geval in Leeuwarden.

Voordeel

Veehouders die hun voer betrekken van het voercentrum realiseren belangrijke voordelen, volgens Struiksma. Het gezamenlijk delen



Het voercentrum kuult ruwvoer laagsgewijs in verspreid over de hele lengte van de sleuf-silo van 60 meter.



van shovels, sleuvsilo's, plastic en toegevoegde middelen bespaart kosten en de deelnemers kunnen gebruik maken van een breed grondstoffenassortiment. Hierdoor kunnen de productie en kostprijs verder worden geoptimaliseerd. De veehouders besparen daarnaast op arbeid, brandstof, kuilverliezen en investeringen in sleuvsilo's en mechanisatie. Opvallend is dat de productieresultaten bij alle deelnemers verbeterd zijn. "Het eiwitgehalte is met twee- à drietiende procent gestegen", vertelt Struiksma. "Bij een van de deelnemers steeg ook de productie fors, van bijna 7000 kilogram melk per koe naar bijna 9000." Struiksma schrijft de verbeteringen onder andere toe aan de constante samenstelling van de kuil waaraan direct bij het inkuilen krachtvoercomponenten uit de grondstoffenloods van Hoogland worden toegevoegd. "De kuil is homogeen, van hoge kwaliteit en de inkuilverliezen zijn minimaal. Bij het aanbreken van de bult is de voersnelheid veel hoger dan bij een individuele veehouder." Bijkomend voordeel is dat veehouders meer ruimte overhouden op hun bouwblok en eventueel overtollige hectares beter kunnen benutten door andere gewassen te verbouwen of de grond te verhuren, speculeert Struiksma. Het systeem lijkt voorsnog veel voordelen te bieden, maar harde cijfers worden pas in mei bekend gemaakt. "De koeien vertellen het", zegt Struiksma lachend. De koppels zijn verbeterd wat betreft fitheid en gezondheid, volgens hem.

Tegenargument

Het extra gesleep met kuil is een belangrijk tegenargument. "Doordat er grootschalig wordt geoogst, kan er juist uiterst efficiënt

worden gewerkt", weerlegt Struiksma. "Maar bewoners zitten niet te wachten op meer transportbewegingen door hun dorp. Daarmee moeten we dus voorzichtig zijn." Ook het mengen met het ruwvoer van andere bedrijven is een bezwaar. Bovendien hebben veehouders er soms moeite mee de regie over het oogsten en voeren uit handen gegeven. Een andere hinderpaal kunnen dierziekten als paratbc, salmonella en MKZ zijn. "Van de veehouders wordt geëist te zorgen dat het bedrijf schoon is", zegt Struiksma. "Paratbc ondervangen we door jongvee beneden een jaar niet mee te nemen in het concept en door de kuil minimaal acht weken dicht te laten voorkomen we besmetting met salmonella." Middels noodpakketten van wikkelbalen kan het hoofd worden geboden aan eventuele calamiteiten als MKZ en mechanische storingen. "We hebben een voorraad van 100 ton gemengde balen waarvan elke veehouder een paar ton op zijn erf heeft. Daarnaast is er een contract waarbij in geval van calamiteiten balen voor ons worden gemaakt."

Kostprijs

Het voercentrum biedt veehouders de keuze uit vijf rantsoenen. Naast een robot-, TMR- en weiderantsoen, is er een rantsoen voor het jongvee ouder dan een jaar en een mengsel voor de droge koeien. "Voor gemiddeld 16,3 cent per kg ds krijgt de veehouder het complete rantsoen voor het voerhek afgeleverd. Het bedrag is inclusief inkuilen, plastic, onderzoek, uitkuilen, mengen met krachtvoer en afleveren door het voercentrum. Alleen de extra krachtvoerkosten, variërend van 1 tot 3 kg per koe, komen er nog

bij." Volgens Struiksma is het prijstechnisch interessant een compleet mengvoer bij het voercentrum te kopen. "De kostprijs van het geleverde ruwvoer zit afhankelijk van de rantsoenefficiëntie – de hoeveelheid melk die een veehouder uit een kg ds haalt – tussen de 3,5 en 7 cent per liter melk. Bij de deelnemers van het voercentrum schommelt de voerefficiëntie rond de 1,4 en zijn de voerkosten 11,6 cent per liter melk. Hiervan gaat nog de vergoeding van het ruwvoer van het voercentrum af, dus komen de netto voerkosten per liter melk op 4,6 tot 8,1 cent per liter melk. Hiervoor hoeft de boer niet meer zelf in te kuilen en niet meer zijn koeien te voeren."

Ambitie

De ondernemers van het voercentrum hebben de ambitie om meer centra op te zetten. Voorwaarde is dat de deelnemers zich in een straal van maximaal 15 kilometer rondom het voercentrum bevinden. "Nu zijn de klanten gevestigd in een straal van 40 kilometer rond het centrum. Logistiek is dat niet ideaal", aldus Struiksma. Volgens hem zijn voor een rendabel voercentrum minimaal 3000 stuks vee nodig. "Dan is het groot genoeg om efficiënt in te kopen." De initiatiefnemers van het voercentrum in Leeuwarden rollen het concept verder uit. "In 2011 verwelkomen we 40 tot 50 nieuwe klanten met 1500 tot 2000 koeien. Dan draait Leeuwarden op maximale capaciteit." Het voercentrum start dit voorjaar een nieuwe, tweede locatie in Súdwest Fryslân tussen Bolsward en Sneek. "In 2012 komen daar nog twee locaties in Hallum en Beetsterzwaag bij", besluit Struiksma enthousiast. ♦

